

ФАКУЛЬТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА ТРАНСПОРТУ

Кафедра архітектури та інженерних вишукувань

БК 11.1 Історія архітектури України

Викладач	старший викладач Бородай С.П.
Семестр	8
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кількість кредитів ЄКТС	5
Форма контролю	Залік
Аудиторні години	60 (30 - лекцій, 30 - практичні заняття)

Загальний опис дисципліни.

Дисципліна «Історія архітектури України» є вибірковою дисципліною для здобувачів РВО «Бакалавр» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування», спрямована на оволодіння студентами знаннями з історії української архітектури протягом її тисячолітнього розвитку і процесу формування української архітектури в аспекті виховання у них культурного і державницького світогляду, навчання сучасного проектування з урахуванням національних особливостей України, необхідного фахового рівня.

Метою вивчення дисципліни є вивчення стадій розвитку, визначення основних рис типологічного, конструктивно-тектонічного та художньо-образного і стильового рішення видатних пам'яток архітектури, виявлення взаємозв'язків і взаємовпливів архітектури України з архітектурою і культурою сусідніх народів, становлення її національної своєрідності.

Компетентності, на розвиток яких спрямована навчальна дисципліна:

1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.

3. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України.

4. Усвідомлення теоретичних основ архітектури будівель і споруд, основ реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.

Після вивчення освітнього компонента «Історія архітектури України» здобувач вищої освіти очікувано буде здатен продемонструвати наступні результати навчання:

ДРН 1. Здатен аналізувати основні стадії формування вітчизняної історії архітектури; типи будинків і споруд, які утворились на кожному історичному етап.

ДРН 2. Здатен визначити конструктивно-тектонічні особливості пам'яток архітектури; композиційні і художньо-образні риси архітектури.

ДРН 3. Здатен визначити стильові характеристики архітектури і їх специфічні особливості, а також тенденції розвитку зодчества України.

ДРН 4. Здатен визначати найважливіші пам'ятки архітектури на кожному етапі формування.

ДРН 5. Здатен аналізувати творчість видатних майстрів архітектури, їх внесок у загальний процес розвитку архітектури.

Методи викладання, що пропонуються:

лекції-презентації з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій, практична робота за індивідуальними творчими завданнями

Перелік тем, що виносяться на розгляд:

1. Зміст курсу «Історія архітектури та містобудування України». Історичні передумови розвитку української архітектури.

2. Архітектура трипільського періоду

3. Архітектура Київської Русі.

4. Архітектура України періоду формування української народності (XIV-

XVII століття).

5. Архітектура українського бароко.

6. Архітектура класицизму в Україні. Загальна характеристика. Містобудування.

7. Дерев'яна архітектура України XIV – XIX століть. Конструктивні та композиційні прийоми.

8. Архітектура дерев'яних культових споруд України у XIV-XIX ст.

9. Народна архітектура України.

10. Архітектура стилізації та еклектики другої половини XIX сторіччя.

11. Архітектура модерну в Україні на початку XX ст.

12. Архітектура авангарду 20 - 30 -х років XX сторіччя.

13. Становлення архітектури радянського класицизму 1933 -1955 років.

14. Архітектура індустріального мінімалізму кінця 50-х початку 80 -х років XX століття в Україні.

15. Стильові напрямки в сучасній архітектурі України. - Загальна характеристика постмодернізму та його розвиток в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

Основні джерела

1. Історія архітектури України. Курс лекцій для студентів 4 (3ст) курсу денної форми навчання за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» на першому рівні вищої освіти / укл. С. П. Бородай / Суми: СНАУ, 2025 р. – 165 с.

2. Історія архітектури України. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для студентів 2 с.т. курсу денної форми навчання за спеціальністю 191 "Архітектура та містобудування" / укл. С.П. Бородай / Суми: СНАУ, 2022 р.

3. Історія української архітектури / Ю.С. Асєєв, В.В. Вечерський, О.М. Годованюк та ін. ; За ред. В.І. Тимофійєнка. – К.:Техніка, 2003. – 472 с.

3. Б. Л. Єрофалов. Архітектура незалежного Києва. У 2 т./ Київ: Видавничий

дім А+С, 2020. – Т. 1: 828 с.; Т. 2: 832 с. – ISBN 978-617-7765-102 (історія архітектури Києва періоду незалежності).

4. Архітектура України на сучасному етапі / В.П. Дахно, В.И.Єжов, С.К. Кілессо та ін.- К.: Будівельник, 2004. - 152 с.

6. Г.С. Шевцова. Генеза української дерев'яної церкви: світовий контекст і унікальність. – Харків–Київ: Видавець Олександр Савчук, 2019. – 276 с. (монографія про особливості традиційної дерев'яної церковної архітектури)

7. Н.С. Кияниченко. Архітектура України 1917-1967. - К.: Будівельник, 2007. -144 с

8. Історія українського мистецтва // Архітектура: В 6 т. / Ред. кол. М.П. Бажан, Ю.С. Асєєв, В.А. Афанасьєв та ін. – К: Мистецтво другої половини ХІХ – ХХ століття., 2000. - Т. 4 Мистецтво. – С. 17 – 45.

9. Архітектура України на сучасному етапі / В.П. Дахно, В.И.Єжов, С.К. Кілессо та ін.- К.: Будівельник, 2004. - 152 с.

Додаткові джерела

10. Просторова конструкція верхів української дерев'яної церкви: світові аналогії і самобутність / Г. Шевцова. // Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування, № 59 (2021), с. 152–160

11. Чепелик В.В. Український архітектурний модерн / Упорядник З.В. Мойсеєнко-Чепелик. – К.: КНУБА, 2000. -378 с.

12. Бородай Д.С., Бородай А.С., Бородай С.П., Історико-архітектурні особливості стародавніх архітектурних ансамблів України на прикладі комплексу Молченського монастиря у м. Путивль Сумської обл. Харків, ХНУБА №3, 2025. – С.